

Művészpálánták

A képviselő naplója

Tamási József atya: Izlandi emlék

X. ÉVF. 91. SZÁM 2022. MÁJUS

Százhalom

ÓVÁROSI KÖZÖSSÉGI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

Vállalkozom, tehát vagyok

Fotó: TóthErzsi

A TARTALOMBÓL: Lehoczki Zsuzsanna: Helytörténeti barangolások • Művészpálánták – Átadták a Janikovszky Éva Gyermekek Művészeti Díjakat • Szabó Gábor: A képviselő naplója • Nagy Zoltán: Halat, vadat s mi jó falat... • Németh Gabriella: Kunhalmok • Móri Imre: Kisfalumból a nagyvilágba • Rácz Laci igaz történetei • Tamási József: Istenélmény Izlandon • Történetünk története: Historia Domus

Lehoczki Zsuzsanna

Helytörténeti kalandozások

Éltek-e boszorkányok Battán?

A boszorkányhoz és a táltoshoz kapcsolódó népmesék, népdalok, mondák és hiedelmek a népi örökségünkben igen nagy szerepet tölthettek be. A boszorkány hiedelmek a népi hitvilág egyik leggazdagabb és legváltozatosabb területe. A boszorkány általában csúnya, öreg, és általában nő. A boszorkányok nem feltétlenül rosszak, akár gyógyítanak is, de éppen akár a túl gyors, vagy az elhúzódó gyógyulási folyamat teszi személyüket gyanússá. Sokszor azokat hitték boszorkánynak, akiknek megbomlott az elméje, vagy egyszerűen csak rendezetlen életet élt a közösség többi tagjához képest.

Deisinger Margit az 1950-es években néprajzi gyűjtést végzett a délszláv köztársasági településeken, így Battán is, elsősorban szerb adatközlőkkel. A gyűjtésből kitűnik, hogy még a XX. század közepén is éltek a boszorkányokhoz kapcsolódó hiedelmek, igaz szinte már csak a legidősebbek körében.

A 60 éves Szivonity Mihály elmondása szerint Lazic Stevo volt a falu dudása, aki az első világháború alatt halt meg. Ezt a dudást sokszor látták a faluban lévő keresztútnál (raskrsnica) dudálni, boszorkányoknak dudált, arra táncoltak. Látták, hogy beszél velük, de nem látták kivel. Mondta, hogy bárhol van, ha üzenek neki mennie kell és dudálni, akár akarja, akár nem, és bizony elég fárasztó ez neki.

Egy másik adatközlő szerint a boszorkányoknak farka van, a fenék és a derék találkozásánál. A legszebb gyerekek szívét kiveszik és megeszik. Az adatközlő el-

mondása szerint a saját gyermeke nagyon beteg volt, ezért elvitte Ősibe egy szent emberhez. A szent ember azt mondta, a gyermekén már nem lehet segíteni, mert a boszorkányok megették a szívét. Ugyanez az adatközlő részletes „receptet” adott a gyermekágyas asszonyok megvédésére: a szülés után tiszta ágyneműt húztak, és tiszta terítőt raktak az asztalra. Az asztalra vizet helyeztek, ezt a plébános megszen-

telte, ebből a megszentelt vízből adtak a fürdetéskor néhány cseppet. Az ágyterítóből sátrát készítettek, szalagokkal a gyermekágyas ágya elé akasztották, a terítő sarkába kenyérmorzsát, sót és bazsalikomot tettek a boszorkány vagy a szemmel verés ellen. Az asszony ó hétig nem mehetett templomba, sötétedés után pedig a házból sem léphetett ki.

Ha egy boszorkány (vestica) megnéz

egy gyereket, az hamarosan meghal vagy megbetegszik. Egy ismeretlen nevű adatközlő szerint neki egy gyermekére rontást (urok) küldtek a boszorkányok, meg is halt, másik gyermekének pedig „bár a szívét nem találták, a vérért elrontották”. Az asszony a házuktól számított 9 ház elé lehajolt és felvett a földről amit épp talált: szalma, gyufa, kavics stb. Ezt a 9 jelet felforraltta, szitán átszűrte, és napjában háromszor ebben a szűrt vízben fürdette meg a gyermekét. Ezután háromféle vasban kellett fürdetnie a beteget, patkót, kulcsot vagy más vasból készült tárgyat raktak a fürdővízbe. Végső megoldásként elvitte a gyermeket az ercsi kegyképhez, az ott lévő szent vízből adott neki éhgyomorra. A következő héten ismét elmentek Ercsibe, az anya háromszor térden csúszva körbejárta az oltárt, mikor a gyerek felkiáltott: Mamám tudok járni! (Mama ja mogu ici!) Ebből tudta az asszony, hogy a gyermekén rontás volt.

A vesticák csak úgy tudnak meghalni, ha egy söprűvel megütnek egy másik személyt, ekkor az erejük átmegegy a másik személybe. Akit először megütnek, abba ment.

A néprajzi gyűjtésben a boszorkányok mellett feltűnik a táltos, a garabonciás diák és a sárkány. E táltos és a sárkány okozta a zivatart, a garabonciás a jégverést.

Nem tudjuk, élnek-e még Battán boszorkányok, de a seprűs asszonyokkal mindenestre jobb vigyázni!

Átadták a Janikovszky Éva Gyermek Művészeti Díjakat

Művészpallánták

A Gyermeknap ünnepi előkészületei fogadták a főtéren, amikor 2022. május 28-án kora délután a Barátság Kulturális Központba siettem a Janikovszky Éva Gyermek Művészeti Díj átadására. Megtelt a Kamaraterem szülőkkel, családtagokkal, barátokkal, akik az ünnepi eseményre elkísérték a gyermekeket.

A vendégeket és díjazottakat Vezér Mihály polgármester és Szigetvári József igazgató köszöntötte. Vezér Mihály kiemelte, hogy az oktatásban kiemelkedően teljesítő, különleges képességű gyermekek a díjazottak. A művészetek, azon túl, hogy az életünket komfortosabbá tehetik, tartalmasabbá is. A magyar kultúra értékeit nem lehet megörökölni, továbbadásával a kincseket, a kulturális örökséget újra és újra meg kell ismerni, el kell sajátítani. Ebben a misszióban vannak segítségünkre azok a művészpallánták, akik elismerést kaptak. Az elismerés, a kitüntetés nem csak nekik dicsőség, hanem szüleiknek is. Biztos benne, nem most hallunk róluk utoljára. Gratulált a szülőknél is, akik a háttérben segítik őket és biztosítják fejlődésük feltételeit.

Szigetvári József igazgató arról beszélt, hogy egyre erőteljesebb a verseny, mióta megalapították a díjat. Talán majd egyszer ezek a díjazott művészpallánták a Parlamentben Kossuth-díjat vehetnek át, és az érdeklődő riportereknek elmondják, hogy az első művészeti díjat szülővárosukban, Százhalombattán kapták. Ha pedig ez nem fog megtörténni, akkor is éneklő, zenélő, táncoló, rajzoló, festő, művészetekben meggazdagodott felnőttek, szülők lesznek, akik továbbadják az általuk művelt kulturális örökséget. És akkor már megérte megalapítani a Janikovszky Éva-díjat.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni a szülőket, akik a feltételeket biztosítják. Vannak családok, ahol a szülők átadják a gyermekeknek a hagyományokat, és vannak, ahol előzmények nélkül jelenik meg a művészeti tehetség.

A Janikovszky Éva Gyermek Művészeti Díjat a Barátság Kulturális Központ 2012-ben alapította abból a célból, hogy a

képző-, fotó-, film-, videó művészet, táncművészet, tárgyalkotó és előadóművészet területén hosszabb ideje (legalább öt éve) kimagasló munkát végző gyermekek és fiataloknak adományozza.

A művészeti tevékenység helyszíne a százhalombattai oktatási intézményekben, civil szervezetekben, a Barátság Kulturális Központ művészeti csoportjaiban folytatott alkotó munka. A díjra javaslatot a városi oktatási intézmények, civil szervezetek, a Barátság Kulturális Központ művészeti csoportjainak vezetői tehetnek. Minden szervezet évente egy főre tehet javaslatot.

A Díj: erkölcsi elismerés és oklevél. Minden évben a Gyermeknapon adják át. A díjazott bekerül a Barátság Kulturális Központ dicsőségkönyvébe.

A 2022-es díjátadáson tizenketten vehették át az elismerést:

- **Györi Szofi** – a Batta Balett Stúdióból
- **Hludék Anna Kamilla** – a Százhalombattai Városi Ifjúsági Sportegyesület B-Cool csoport tagjaként
- **Ivancsevic Flóra** – az SZTC Táncszakosztályból
- **Izsó Emese Sára** – a „Paletta” Szakkörből
- **Kádár Tamás** – a Pesovár Ferenc Alapfokú Művészeti Iskolából
- **Kuchár Emese Virág** – a százhalombattai 1-es Számú Általános Iskola és a Pesovár AML tanulójaként

- **Ritter Enikő** – a „Látás Iskolájából”
- **Rózsa Anada** – a „MOZAIK” Szakkörből
- **Santha Alexandra Nóra** – a százhalombattai Arany János Általános Iskola és Gimnázium tanulójaként
- **Sebes Kincső** – a Pesovár Ferenc Alapfokú Művészeti Iskolából
- **Tomusz Kamilla** – B-Cool Dance Team Sportegyesületből
- **Trinfa Levente** – a Pesovár Ferenc Alapfokú Művészeti iskolából.

A díjazottak között négy óvárosi tanuló volt: Trinfa Levente és Kádár Tamás néptáncosok, Rózsa Anada, aki a rajzaiért érdemelte ki az elismerést és Santha Alexandra Nóra előadóművész – énekes, színjátékos, versmondó műfajokban.

Trinfa Levente erdélyi útja miatt nem lehetett jelen, róla a későbbiekben fogunk tájékoztatást adni.

Kádár Tamás – Sebes Kincső, és Trinfa Levente – Kachár Emese Virág néptáncos párosok a Forrás Néptáncgyűttes Független Színház Pesovár Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola Kisforrás csoportjának jelöltjei. Több éves kitartó szorgalmukért, aktív együttesi tagságukért és kiemelkedő táncos munkájukért részesültek a díjban.

*

Kádár Tamás (partnerével 13 évesek) az Arany János Általános Iskola és Gimnázium tanulójaként

Kádár Tamás (jobbról a második) és családja

názium tanulója. Tíz éve néptáncol. Partnere Sebes Kincső, aki a lakótelepen lakik a szüleivel. Az elismerés mindkettőjüknek szólt. Mestereik: Asztalos Kiss Zsuzsanna és Hejger József.

Tamást otthonában is meglátogattam. Édesanyja boldogan mutatta meg azt a sok elismerést – oklevelet, emléklapokat, díjakat –, melyeket Tamás tanulmányi eredményei, versenyeken való szereplés miatt kapott. Kérdésemre elmondta, most hetedikes, még nincs kiértelt terve, hol tanul majd tovább. A nyarat talán – anyai nagyszüleinél tölti Erdélyben, a Marosvásárhely melletti Gyulakután.

*

Rózsa Anada 9 éves, az 1. Számú Általános Iskola tanulója. Osztályfőnöke: Sárköziné Pintér Andrea. Mestere: Nagy Rozália. Az elismerést mestere így fogalmazta meg róla:

„A „Mozaik” Kézműves Szakkör jelöltje,

aki több éve, óvodás kora óta jár a szakör foglalkozásaira. Az évek óta tartó, a rajz és a festés terén megmutatkozó tehetsége és szorgalma, valamint példamutató hozzáállása és kreativitása miatt részesült a díjban. „

Anadával otthonában beszélgettem. Nagyon szeret rajzolni, mesterétől kap feladatokat és önálló témákat is keres. A szobáját nem a saját, hanem a testvére rajzai díszítik. A nagycsalád – négyen vannak testvérek – nyáron a környék kirándulóhelyeit keresi fel.

*

Santha Alexandra Nóra 14 éves. A százhalombattai Arany János Általános Iskola és Gimnázium jelöltje, 8.B. osztályos tanulója, aki első osztályos kora óta meghatározó személyisége az iskola kulturális műsorainak. Mindig lehet rá számítani. Lelkes tagja az iskolai színjátszókörnek, kórusoknak. Az iskola saját tehetségkutatójának

Rózsa Anada (középen) és családja

– az Arany Sztárnak – állandó versenyzője többféle műfajban és mindig első helyen végzett. A versmondáson kívül szívesen lép fel a kórusban, de nem probléma neki a szólóéneklés sem. A városi szavalóversenyek állandó résztvevője. A művészetek iránti elhivatottsága, kiemelkedő lelkesedése okán részesült a díjban.

Alexandra szólóénekléssel lépett fel a díjátadáson.

Kérdéseimre válaszolva Alexandra elmondta, hogy Leszák Zoltánné (Csilla néni) dráma szakon, Szabó – Bisztricsány Beatrix pedig énekszakon a mesterei.

Eredményes szereplései voltak: Iskolai énekversenyen I. helyezés, Ének-zene műveltségi versenyen II. helyezés. Részt vett városi versmondó versenyeken is.

Nyolc évig a Törpördög és Tinitündér Tánctanoda klasszikus balett szakán tanult. Eredményes versenyei 2016. 2017.

Santha Alexandra

2018-ban voltak, III. II. és I. helyezésekkel. Részt vett az Országos Berczik Sára Emlékversenyen – klasszikus balett műfajában és az Országos Gyermekek és Táncművészeti Fesztiválon.

A Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium dráma tagozatán fogja középiskolai tanulmányait folytatni. Dráma műfajával szeretne foglalkozni.

Tervezi, hogy a nyáron részt vesz a százhalombattai Thália Színitanoda táborában, tenisztáborba megy, nagyszüleinél Erdélyben – Marosvásárhelyen és Körtvélyfáján –, családjával nyaral, és természetesen a barátaival lesz.

*

A díjak átvétele után történt a hatalmas ünnepi torta felvágása. Nem csak a gyerekeknek, de a vendég felnőtteknek is jutott belőle.

Szegedinác Anna

Szabó Gábor beszámolója

A képviselő naplója

Május végével az ukrán-orosz háború sajnos még mindig tart, megalakult Magyarország új kormánya, amely az azonnali cselekvőképesség érdekében háborús veszélyhelyzetet hirdetett ki.

Május 4. A „Matrica” Múzeum Baráti Kör 2022-es előadás-sorozatai közül a „32 év a város szolgálatában” című előadást tekintettem meg, közel félszáz érdeklődővel együtt.

Május 5. Dubecz Lászlóné Jutka nénitől, az örök óvodástól, városunk Díszpolgárától az óvárosi temető ravatalozójában vehettek végső búcsút a megjelentek.

Május 7. Az országos TeSzedd keretein belül a hagyományokhoz híven, az óvárosi Duna-part szakasza lett megtisztítva a Téglagyártól a hidegvizes csatornáig. A maroknyi önkéntessel talán az eddigi legkevesebb mennyiségű hulladékkal találkoztunk, ami immár nem csúfítja a legkedveltebb kirándulóhelyek közé sorolandó területet.

Május 8. A Százhalombattai Római Katolikus Plébánia szervezésében az utóbbi években elmaradó nyári táborok részleteiről egyeztetünk az egyházi képviselőkkel.

Május 18. Az első virágosztáson vehettem részt az óvárosi Szent László téren. A rengeteg megjelent lakó számos egyházi virág közül választhatott kedvére. Előtte,

végigjárva választókeretemet, megcsodálhattam milyen sokan tesznek a környezetükért és rendezik, csinosítják portájukat.

Május 19. Az 55 éves 1. számú Általános Iskola ünnepi műsorát tekinthettem meg a Barátság Kulturális Központban. Számos köszöntő beszéd után Berta Szilvia és Karaivanov Lilla darabjában egy időutazáson vett részt a publikum. A fantasztikus előadás után az iskolában, az első igazgató Pável Nándor tiszteletére állított emléktábla koszorúzásával, majd állófogadással folytatódott az ünnepélyes délután.

Május 22. Hét év után félszáz fiatalnak és felnőttnek szolgáltatva ki (többek között lányomnak, fiamnak, és személyemnek) a bérmlás szentségét Spányi Antal megyés püspök a Szent István templomban.

Május 23-24. Az Ifjúsági, Sport, Kulturális és Közrendi Bizottság, illetve a Pénzügyi, Egészségügyi és Városüzemeltetési Bizottság ülésén tárgyaltuk meg a napirendi javaslatokat.

Május 26. A képviselő-testületi ülésen döntések születtek:

- Az István király útján található 11 önkormányzati építési telekből első körben 5 db kerül értékesítésre, melyekre maximum ikerház építhető.
- A szelektív hulladékgyűjtés átalakítá-

sáról is döntött a testület (házhoz menő elszállítás bővítése, a szigetek fokozatos megszüntetése).

- Beszámoló Százhalombatta város közbiztonságának helyzetéről, és javaslat további feladatok meghatározására. Bővebb információk a <https://battanet.hu> oldalon található.

Május 27. Egy kedves óvárosi lakos, Évike búcsúztatóján vettem részt, ami nem valószínű volt, hogyha az egykori kolléganői nem veszik a kezükbe az ügyet. Számomra rendkívül fontos, hogy tudjunk azokról akiknek szükségük van és engedik is, hogy segítsünk rajtuk.

Városi Díjátadó Ünnepségre került sor a Szekeres József Konferenciaközpontban. A díjazottak névsora:

- Város Díszpolgára: Dr. Tóth Béla

- Kultúráért Díj: Forrás Néptáncgyűttes Független Színház Társulata
- Közrend, Közbiztonsági Díj: Bátyi László
- Szociális Munkáért Díj: Hajnal Györgyné
- Egészségünkért Díj: Százhalombattai Védőnői Szolgálat Kollektívája
- Gyermekéért Díj: Tóthné Besenyei Ibolya
- Testnevelési és Sport Díj: Szabóné Petercsényi Krisztina (testnevelés, biológia szakos volt osztályfőnököm, akinek az

osztályából pontosan 30 éve ballagtam el)

- Köztisztviselői Díj: Kékesi Erika, Gipper Ildikó

Ezen a napon lettek átadva a Sport Elismerő Oklevelek is.

Május 29. A KÉSZ Százhalombattai Csoport jóvoltából Hősök Napja megemlékezésre került sor Óvárosban a Szent László kertben.

A Gyermeknap alkalmából Loós Attila ötlete nyomán újra JÓFEJ köveket gyűjthettek a fiatalok városunk különböző helyszínein, aminek a beváltási helyszíne az óvárosi focipályán található Cserkész park. Idén is a 1026. számú Szent László király Cserkészcsapat tagjai segítettek a játékban.

Köszönet a felajánlásokért az EU Nyelvstúdióknak (Tölke Orsolya), HHTC Super Diszkont (Hoan Kim), Üveghegy Kiadó (Véghegyi Balázs).

A Barátság Kulturális Központ által 2012-ben alapított Janikovszky Éva Gyermek Művészeti Díjak kerültek átadásra. A művészeti ágban kimagasló eredményeket elért gyermekek elismerésében számos óvárosi fiatal is részesült, róluk bővebben Szegedinác Anna cikkében olvashatnak.

Május 31. Illéssy Mátyás plébános urat a megyés püspök úr tartós betegszabad-

ságra küldte határozatlan ideig, így Matyi atya kedden este tartotta utolsó miséjét.

Június 3. A Barátság Kulturális Központ adott otthont a Városi Pedagógusnap Ünnepségnek, ahol díjátadásokra is sor került (Pedagógus Díj, Elismerő Oklevelek, Emléklapok, valamint a nyugdíjba vonuló pedagógusok köszöntése)

Június 4. A Nemzeti Összetartozás Napján a trianoni döntés 102. évforduló-

ján tartott megemlékezésen vettek részt a megjelentek a Szent István templomnál lévő Országzászlónál.

A elmúlt hetekben is több problémával kerestek meg, melyek nagy része azóta megoldódott, úgymint: újabb forgalmotechnikai tükrök kihelyezése, vízvezető folyókák cseréje, kátyúmentesítés, Hun utcai lépcső részleges javítása, Gyorma utcai buszmegálló lépcsőjének újjáépítése, murvázás, közlekedési táblák kihelyezése, közvilágítási hibák javítása, fűkaszálás, gallyazási munkálatok, a Sirály játszótér tűzrakójának rendbetétele.

Az idei Óvárosi Kulturális Napok és a Szent László Napi Búcsú Százhalombatta város önkormányzata támogatásával és közreműködésével valósul meg. A június 24-27. közötti részletes program csak lapzárta után érkezik a szerkesztőségbe.

Keressenek továbbra is bizalommal a szokásos elérhetőségeimen:
szabogabor@mail.battanet.hu
 06 20 222-2930

Szabó Gábor
 települési képviselő
 Százhalombatta - Óváros

Százhalom Online

KÖZÖSSÉGI, KULTURÁLIS, KÖZÉLETI MAGAZIN

ANNO

CIVIL KURÁZSI

ITT ÉS MOST

KEREKASZTAL

PORTRÉ

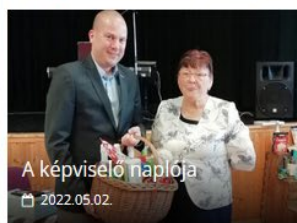
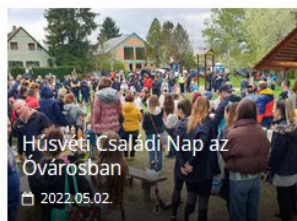
KULTÚRA

SZERBEK

EGYSZER VOLT

SZOMSZÉDOLÓ

ARCHÍV

Itt és most

Legújabb lapjaink

Vállalkozom, tehát vagyok

Halat, vadat s mi jó falat

Nagy Zoltán – Harcsa Csárda

Nagy Zoltán (39), a Harcsa Csárda vezetője azok közé a sikeres vállalkozók közé tartozik, akinek pályája során számtalan alkalma volt, hogy kevésbé kockázatos, és nagyobb karriert ígérő munkahelyek között is válogasson. Vendéglátóipari végzettsége alapján – szakács, cukrász, felszolgáló – Budapesten kapcsolódott be a szakmába. Tehetséges évfolyamtársai az elmúlt húsz év során szállodavezetővé, nemzetközi hírű éttermek vezetőivé váltak. Nagy Zoltán mégis más utat választott. Visszatért szülővárosába, Százhalombattára, ahol sikerült megvalósítania régi álmát: vállalkozó lett. Ugyan közvetlen családi hagyományokra nem hivatkozik, de elég csak rokonságából megemlíteni a Szalai-testvéreket (Jánost és Attilát), akik példát és szükség esetén segítséget nyújtottak.

A 80-as években a mai Harcsa Csárda helyén belvizes, túlzás nélkül mondhatjuk, mocsaras terület volt. Az akkor már világszerte ismert Temperáltvízű Halszaporító Gazdaság (TEHAG) igazgatója, Tölg István vetette fel a gondolatot, és kereste meg Szekeres József tanácselnököt az étterem ötletével. A kor körülményeit ismerve igen hamar döntés-

nem szoktam megbánni semmit, inkább újragondolom a régi döntéseket és próbálok alkalmazkodni az adott helyzethez.

Az étterem az első 3-4 évben nehezen indult be, de akkor sem adtam fel. Bízva szakmai tudásomban sikerült egy sikeres vállalkozást felépíteni, ami az elmúlt pár évben hullámvölgybe került, de megpró-

re jutottak, és bekapcsolták a megvalósításba a Dunavidéki Vendéglátóipari Vállalatot, a százhalombattai közétkeztetések gazdáját. Visszaemlékezések szerint az étterem nevét is közösen találták ki (bár kissé emlékeztetett a TEHAG-ban akkoriban szovjet ivadékból tenyésztett halfajtára).

A nagyközönség számára 1986-ban adták át az éttermet, ami országos visszhangot váltott ki, étlapján olyan rendkívüli kínálattal, mint a haltepertő vagy a korhely halászlé. Nagy Zoltán akkor még mindössze kétévesen a helyi bölcsőde lakója volt.

A történet ettől kezdve napjainkban folytatódik.

- Az elmúlt húsz év a vállalkozások számára tele volt hullámgöccsel és hullámvölgyekkel. Volt olyan időszak, amikor bánta a döntését?

- Alapvetően határozott embernek tartom magam, aki elég makacs ahhoz, hogy ragaszkodjon a döntéséhez. Szóval nem,

bájtunk rajta újításokkal felülkerekedni, több-kevesebb sikerrel. De hát ilyen a vállalkozók sorsa...

- Túl a csapatépítésen, a tanulóéveken, kialakult-e, hogy milyen hely volt a Harcsa

Csárda, és milyenné akarta alakítani? (A kérdéshez tartozik, hogy indulóban „Magyar Étteremnek” nevezték, ezért próbálták a külső környezetét és az étlapot is ennek megfelelően kialakítani.)

- Igen, már az első években konkrét elképzeléseim voltak arról, hogy mit szeretnék csinálni a következő tíz évben, ami helyel-közzel sikerült is. Mivel előtte főleg

battai éttermi kultúrába, amire egyre többen vevők.

- Kialakult az évek során a törzsvendégi kör. Vannak specialitások, amelyeket gyakran fogyasztanak? Ahogy a klasszikus kérdezi: a Harcsában mire iszik a vendég?

- Természetesen folyamatosan bővül a vendégkör, és mára már nem kizárólag százhalombattaiakból áll. A specialitás

Budapesten dolgoztam, ezért azt a szemléletet szerettem volna – a helyi adottságokkal kiegészítve – ide becsempészni. Ami azt gondolom, mára sikerült is. Mindenképpen a „csárda-hangulatot” megőrizve, de egy kifinomultabb vonalat követve alakítottuk ki étlapunkat, ahol a „pestiek” is megtalálják a „fogukra valót”.

- Az étterem közvetlen lakótelepi háttérrel kezdte működését. Azóta jelentősen kibővült a vendégkör. Milyen vendégek a százhalombattaiak?

- Azt kell mondjam, hogy nagyon jó vendégek, hiszen minden újdonságunkat imádják, és eljutottunk oda hogy követelik is. Próbálok sok-sok színt és színvonalat vinni a

kérdése egy éttermesnél szerintem mindig „kiveri a biztosítékot”. Folyamatosan követjük a trendeket, ezért a specialitások is mindig változnak. Természetesen a klasszikus dolgokat is imádják az emberek, amihez vétek lenne hozzányúlni, mint például a halászlé, amire nagyon büszkék vagyunk. Harcsa Csárda révén mindig iktatunk be halételeket is, például egyik kedvenc a kecsge, ami nagyon kevés helyen kapható, természetesen nálunk igen.

- Van kedvenc étele? Szokott más éttermekbe járni?

- Furán fog hangzani, de nincs kedvenc étel. Innovatív ember vagyok, folyamatosan változik az ízlés, az alapanyagok.

A feleségemmel sokat járunk étterembe, főleg magas színvonalú helyekre, ahonnan próbálunk magunkba szippantani minél több tudást, amit a saját vállalkozásunkba is be tudunk építeni.

- Egy vállalkozás alapigénye a változás, fejlesztés. Vezetőként mi foglalkoztatja, mit tervez?

- Tele vagyok tervekkel, melyek egyelőre titkosak, de a jövőben meg fogom mutatni őket a nagyközönségnek valamelyik vállalkozásomban.

- Vállalkozónak lenni napi „24 óras” foglalkozás. Van-e szabadideje, hobbija, és a családra mikor tud időt szánni?

- Igen, ez nagy közhely, hogy a vállalkozók élete nem csak játék és mese, de én azt gondolom hogy a családra mindig kell értékes időt szakítani, hiszen ők töltik

fel az embert, amit később energiaként a vállalkozásba tud fektetni. Nagyon szeretem a családom és nagyon büszke vagyok rá hogy egy csodálatos fiút tudunk szeretetben nevelni a feleségemmel.

És álljon a domb, a multak jele,
Kímélve bánjon a vész is vele. (Arany János)

A kunhalmok

Az évek során az érdi-százhalombattai kora vaskori halomsírokkal kapcsolatosan számos alkalommal elhangzott már a „kunhalom” kifejezés is. Egyes látogatóink

nyelvújítás hatására született, mesterségesen képzett szó, Horvát István (1784-1846) nyelvész-történésztől származik. Az elnevezés abból a meggyőződésből fakadt,

amellett kardoskodtak, hogy csak az alföldi halmok a kunhalmok, mások szerint a Dunántúli területén észlelhető halomsírok is ide sorolhatók. Ha egyértelmű választ keresünk, a fogalom meghatározását a természetvédelmi törvényben találjuk meg. (Lásd a keretes szövegrészt!) A törvény szövege nem különböztet meg alföldi vagy dunántúli kunhalmokat.

A kunhalom kifejezés a XIX. században

1996. évi LIII. törvény a természet védelméről

23. § (2) E törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Az e bekezdés alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek [24. § (1) bekezdés] minősülnek...

f) a kunhalom olyan kultúrtörténeti, kulturális örökségi, tájképi, illetve élővilág védelmi szempontból jelentős domború földmű, amely kimagasodó jellegével meghatározó eleme lehet a tájnak;... A kunhalom tehát védendő természeti emlék.

hogy ezeket az emberkéz alkotta halmokat a betelepülő kunok hozták létre. Mint szak kifejezés honosodott meg nyelvünkben, azonban mára általánossá és ismertté vált a köznyelvben is. A kunhalom kifejezéssel teljesen egyenrangú, ha halomnak nevezük a látható „domború földműveket”.

A halmok/kunhalmok természet- és tájvédelmi jelentőségét a következők adják.

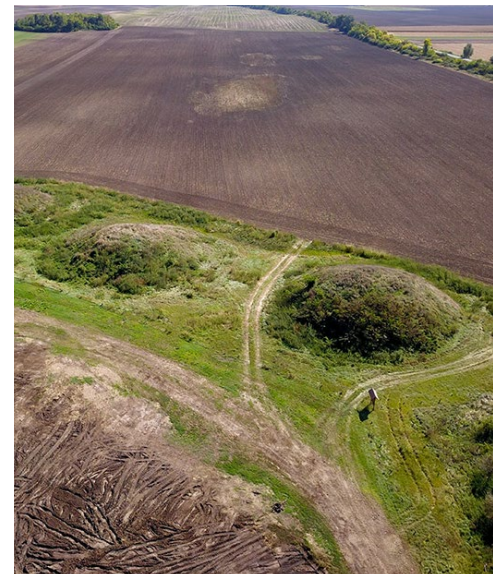
A tájképi érték: a kunhalmok elsősorban síkságaink jellemző, sok esetben igen karakteres tájképi elemei. A halmok, mint az élővilág védett kis szigetei az intenzív mezőgazdasági művelés alatt álló síkvidékeken – a környező térszínből való kiemelkedésük miatt – sok esetben kimaradtak az intenzív hasznosításból, ezért a terület természetes állapotára jellemző növényzet (lőszfalnövényzet, lőszpusztagyep stb.), a természetes növénytakarások, vagy azok maradványai, valamint az ezekhez kötődő állatvilág fennmaradhattak területükön.

Ily módon szigetekként őrzik az intenzív mezőgazdasági művelés előtti időszakokra jellemző természeti környezet nyomait. (Természet)tudományos oldalról nézve a halmok nagyon sok értékes információt rejtenek magukban, amelyek geomorfológiai, természetföldrajzi, talajtani, növényteni,

állattani stb. szempontú vizsgálata, megismerése és elemzése számos eredménnyel járulhat hozzá a természeti környezetünket alakító folyamatok, valamint a táj múltjának, jelenének megismeréséhez.

A történelmi Magyarország területén egykor mintegy 40 ezer kunhalom létezhetett, kéziratok térképek, levéltári források alapján. Az 1960-as évektől meginduló intenzív mezőgazdasági művelés sajnos, óriási pusztítást okozott a halmok növényzetében, felszínében, magasságában. Belátható, hogy egy bolygatatlan, zárt gyepek felületet sokkal kevésbé tud károsítani az erős szél, vagy a csapadék.

Napjainkban az alföldi, látható, felmérhető halmok nagy részét biológus, táj-történész, történész és régész szakemberek igyekeznek nyilvántartásba venni. Sajnos, még messze vagyunk attól, hogy minden halom, földrajzi koordinátákkal meghatározva, szerepeljen egy összesített nyilvántartásban. Könnyebb arra vigyázni, amiről pontosan tudjuk, hogy hol helyezkedik el.

A dunántúli bronzkori, vaskori és római kori halmoknak is folyamatosan folyik a régészeti kutatása, térképezése. A hazai halmok régészeti szempontú felosztását, bemutatását egy következő írásban szeretném majd részletesen megtenni.

Takácsné Németh Gabriella, régész
„Matrica” Múzeum, Százhalombatta

Móré Imre visszaemlékezései

Kisfalumból a nagyvilágba III. rész

1958., Párizs

Soha nem hittem volna, hogy életem során megismerhetem Párizst. Már ott voltan két hónapja és ismerkedtem ezzel a vidám, öreg, híres történelmi várossal. Egy magyar focista barátomon keresztül érkeztem oda 1958. május 12-én. Rosenthal Emil bácsinál és feleségénél, Erna néninél laktam, kosztot is tőlük kaptam. Emil bácsi lett a menedzserem. Neki kellett gondoskodni arról, hogy Belgiumban vagy Hollandiában, esetleg más országban szerződést köthessek. Vele 5 évre kellett kétoldalú szerződést kötni, melyben kötelezi magát, hogy nekem megfelelő klubot szerez, én viszont kötelezően vállalom, ez idő alatt más közvetítőt nem veszek igénybe. Ő már több magyar játékost is elhelyezett, így Davacsot, Nemest, Kaszást, Völgyit, és egy párat Németországban.

Sok időt töltöttem el a város megismerésével. Jártam múzeumait, mentem moziba, rengeteget csatangoltam a városban gyalogosan és felfedeztem a föld alatti metró valamennyi vonalát.

Május 24-én a belgiumi Liege-be mentünk, de végül nem kötöttünk velük szerződést. A város sem tetszett annyira nekem. A többi időt Brüsszelben töltöttem, így augusztusban megnézhettem ott a Világkiállítás és annak magyar pavilonját. Szeptemberben Németországba látogattam el, Frankfurtba. 1959. február 4-én a hollandiai Maastricht-ba utaztam, majd március 27-én Brüsszelbe. Végül Renaixben kötöttünk egy nem túl magas bevételt jelentő szerződést.

1959. június 20-tól augusztus 14-ig visszautaztam a barátaimhoz Svédországba, Söderteljébe. Hazautazásom után Emil bácsi az új szerződésem helyére Renaixbe vitt. Itt kezdtem az edzéseket.

Az első meccset szeptember 20-án játszottam. 1960 januárjában pedig luxemburgi klubhoz szerződtem, egy I. osztályú, de utolsó helyen álló csapathoz.

1961. május 31-én a Fola Eash csapata az I. osztályú bajnokság 8. helyén végzett. Nagy volt az öröm. Az én érdemeimet is elismerték ebben. A tavaszi szezon

„házi gólkirálya” lettem. A záróvacsorán azonban már nem voltam ott, úgy döntöttem, visszautazok Svédországba Söderteljébe. Átmenetileg ott dolgoztam a Standad Rádió sportosztályán addig, míg életem nagy kalandjához az ausztráliai szerepléshez szükséges meghívó a Melbourne-i Soccer Club-tól megérkezett.

*

1961. május 25-én Bremerhaven kikötőjéből, az olasz lobogó alatt hajózó Castel Felice nevű tengerjárón elindultam a 32 napos hajóútra az ausztrál partok felé.

A kikötő várójában csinos svéd barátnőm, Ulla Britt Nilsson búcsúztatott: „Látom, a hajón lesz csinos útitársad” – és tekintetével a szomszéd asztal irányába mutatott. Igaza lett! A kikötői asztalszomszédom, a csinos és vonzó Christa Böttcher ugyanis előbb útitársam, majd társam lett, egy életre. 1961. október 28-án a Melbourne-i magyar református templomban örök hűséget esküdünk egymásnak. A la-

kodalmat a magyar focicsapat és ennek elnöke, Kovács Bandi rendezte. A tanúm Requiní Pista bácsi volt. Ezzel elkezdődött életem új és igazi szakasza. A hétköznapiakban sokat dolgoztunk, ünnepnapjainkban gyakran utaztunk sokat láttunk a világból. Távoli szeretteinktől sem szakadtunk el. 1967. május 31-én megszületett első kisfiunk Imre, majd 1973. január 14-én Niclas Péter.

Sajnos édesapám 1983. november 9-én meghalt. Az „édes-mostoha” nevelőanyám még korábban, 1965. szeptember 7-én. Szülőanyámat 1932. április 4-én vesztettem el, 9 hónapos koromban. Utána először a nagyanyám nevelt engem.

*

Haza, Magyarországra először az amnesztia után, 1971 júniusában látogattunk, Christával és Imrével. A Ferihegyen géppisztolyos, kutyás határőrök fogadtak, mogorva arccal kísérték a vámhoz. Ki kellett pakolnunk a bőröndünk tartalmát, mindent alaposan átkutattak. Mivel sok ajándékot hoztunk, ezeket jól megvámol-ták és dollárban fizettünk. Írásba kellett adnunk, mennyi valuta van nálunk és még a fényképezőgépünk számát is feljegyezték.

Cecén édesapámmal az élen a rokonok, barátok vártak. Sárbogárdra kellett mennünk 24 órán belül, és az ottani rendőrségen bejelentkezni. 1971-ben még vízum kellett a hazautazáshoz, ennek kiadásához és minden napra fejenként 5 dollárt kellett fizetni a stockholmi magyar nagykövetségen. Az ott kiállított csekket Sárbogárdon az OTP-nél forintra váltották. Talán valutagyűjtéshez kellett az országnak ez a pénz.

A szülői házban a régi emlékek visszatértek. Imre fiam a szabad állatkeretet vette birtokba az udvaron – illet Svédországban nem látott. Feleségemet a ro-

konok nagy-nagy szeretettel vették körül. A temetőben meglátogattuk nagyszüleim, nevelőanyám, szülőanyám, kedves rokonaim sírját, akikkel már nem találkozhattam. Utána gyakran hazalátogattunk és

edző, különböző kluboknál. Szerződéssel dolgoztam az FF Malmöben, és az IK Brage-ban. 1959-ben elvégeztem a kölni futballakadémiát, majd később a legmagasabb svéd edzői licencet sze-

a Svéd Labdarúgó Szövetség elnöke, Lars-Ake Lagrell adta át 40 éves tevékenységemért. Az ünnepségen részt vett az UEFA elnöke, Lennart Johansson, és a svéd sportminiszter is.

Christa megtanult a családom kedvéért magyarul, hogy beszélgetni tudjon velük.

*

Ausztráliából 1964. augusztus 2-án érkezünk vissza Svédországba. Malmöbe, Landskronába, Helsingborgban és Halmstadt városában laktunk, éltünk, dolgoztunk. Klostersgordenben egy 3 szobás lakást rendezhettünk be, minden kényelemmel. A Lundi Gif focicsapat három éves edzői szerződést kötött velem, Christával pedig a Lundi híres könyvkiadó vállalatnál külföldi levelező állást kapott.

Lundból Mariestadba, innen Jakobsbergbe vitt az utunk, majd Borlange-be. Egy jó ajánlat később Malmöbe csábított. A tőle 12 km-re fekvő faluban, Hjarupban építettük fel első itteni, szép otthonunkat, kertes családi házunkat.

A következő utunk Kariskoga volt, majd Södertälje-ből kaptam egy kitűnő ajánlatot, melyet elfogadva Jarna-ba költöztünk. Akkor még nem gondoltam, ez lesz itt a végállomás. 1976. december 19-én vettük át azt a szép és nagy kertes házat, melyet Christám távozása után – 2009 decemberében – fájó és szomorú szívvel eladtam.

*

A foci szeretete végigkísérte az életemet. Svédországban 25 évig voltam

reztem meg és a stockholmi sportfőiskola menedzseri szakát is elvégeztem. Ha valamelyik svéd klubcsapat, vagy a svéd válogatott magyarokkal játszott meccset, a szövetség engem kért fel futballnagykövetnek.

Sven-Göran Erikson, aki az Angol Labdarúgó válogatott szövetségi kapitánya lett, 1975-ben a svéd másodosztályú Kariskoga KB csapatában játszott az ottani edzőségem idején. Szakmai tanácsadója lettem a svéd válogatottnak. Én hoztam létre az első labdarúgó-iskolát Svédországban. Olyan későbbi sztárok kerültek ki a kezemből, mint Bo Larsson, Edström, Danielsson az Ajaxból. Ott voltam 1973 júniusában a Népstadionban, amikor Edström fejelte ki Magyarországot a VB-ről. Egy kicsit belehaltam. Tizenhét év után először jöttem haza. Szepesi György intézte el. Bevallom rettegtem a határon. A meccs után, Novotny Zoli készített velem interjút a rádiónak. Ilovskyval is, aki sírt. Lennart Johanssonnal és feleségével, Lolával is jó volt a kapcsolatom. Sven-Göran Erikson is a barátom.

*

Munkámat 2005. március 25-én a „Sportszolgálatért díj arany fokozatával” ismerték el a svédek, amely az ország legmagasabb sport kitüntetése. A díjat

Nem feledhetem, hogy 1947-ben az MTK-hoz kerültem a Hungária-körúti, romokban heverő pályára. Bodola Dudus bácsi volt az edzőnk. Bajnokságot nyertünk akkor. Kulcsár Pista, Molnár „Maki”, Gál „Baba”, Szimcsák Pista, Láng Karcsi voltak a focista társaim, Fecske Pista volt a kapus. Én jobbhalfot játszottam.

Sok magyar focistával, sportolóval tartottam baráti kapcsolatot hosszú életem alatt. Puskás Öcsi jóbarátom volt. 1956. október 28-án a svédekkel lett volna mérkőzése a magyar válogatottnak. Előtte október közepén a felkészülési mérkőzésen a Latorca utcai Elektromos pályán, Angyalföld válogatottjával játszottak, amelynek én is tagja voltam. Nekem kellett a meccsen – jobb halfként – Puskás Öcsit fogni. Egyik gólja után kezébe fogta labdát, megmutatta nekem és viccesen mondta: „Ezzel játszottunk Imikém”. Amikor Öcsi a Magyar válogatott szövetségi kapitánya lett, akkor én pedig a svéd válogatott menedzsere voltam. Ott voltam 70. születésnapján és szignálta nekem a születésnapjára készült fényképes chardonnay-t, amit azóta őrzök.

Focista barátaim és tanítóim voltak: az MTK-ból Kovács Imre (jobbhalf). Amikor még az ificsapatokban játszottam 1948-ban, minden szerdán délután velem külön foglalkozott. Lantos Misivel, és Hidegkúti Nándorral is jó kapcsolatom volt. A Honvédból Béres Andrással, Belgiumban és Luxemburgban más csapatnál játszottunk ugyan, de jóbarátok lettünk. Baráti kapcsolatot ápoltam Papp Lászlóval, aki többször meglátogatott Svédországban. Kajdi Jancsival is megmaradt a barátságunk. Ő a boksiban a Honvéd sportolójaként a Müncheni olimpián ezüstérmes lett.

- 2021-ben betöltötöd kilenvenedik életévedet. Te mit gondolsz? Mi a hosszú élet titka?

- A hosszú élet titka a testmozgás, egészséges étrend és az optimizmus.

Források:

Móré Imre szóbeli közlése

Móré Imre: Kisfalumból a nagyvilágba – önéletrajzi írás, 2006.

Szegedinác Anna

Rácz Laci igaz történetei

KENYÉR

A kenyér az élet, és én nagyon szeretem mindkettőt. Az, hogy a kenyeret szeretem, már messziről látszik rajtam. Helyesbítenék, mert mostanság csak szeretném. Nem kapni jó kenyeret. Vagy tényleg elfelejtettek jó kenyeret sütni, vagy én vagyok túl igényes.

Arra emlékszem, hogy jó régen, még az átkosban is gyakran volt vitatéma a minősége. Pedig akkor még ehető is volt. Igaz, a kenyér minősége és ára abban a politikai környezetben központi kérdés volt. Hogy a munkás a kemény munkával megkeresett pénzén milyen ételhez, főleg milyen kenyérhez jut, az a legfelső szinteken sem volt mindegy. Az éhes ember könnyen lesz elégedetlen. Hát ezt meg kell előzni. Így ehető kenyeret próbáltak előállítani, olcsón (3,60 Ft). Néha sikerült is.

Arra pontosan emlékszem, hogy gyerekként nagyon szerettem a vajaskiflit. Na nem azt amit anyám kent meg, hanem azt a patkó alakú kiflit, aminek fogása, és illata is nagyon kellemes. Később a dobozos iskolatejhez is lehetett az iskolában kiskiflit kapni, meg is ettem belőle naponta öt, hat darabot. Tudom, hogy a kifli nem kenyér, inkább péksütemény, de a péksütemények állaga is legalább annyit romlott, mint a klasszikus kenyéré. Bővült a kínálat, mert van fehér, meg barna, meg félbarna, meg teljes kiőrlésű, és még sok egyéb megnevezésű, kenyér formájú valami.

Látszik, hogy mennyit változott a világ. Most nincs össznépi felháborodás, nem akarják megdönteni a hatalmat ezek miatt a kenyéruztánzatok miatt. Már a vajaskenyér sem a régi. Nem kellene ennyire elégedetlennek lennem, inkább annak kellene örülni, hogy ha nem is teljesen megfelelő, de mindig van belőle bőven. Nem volt ez mindig így, és azok akik nagy ínségek idején fakéreg-

ből, szalmatörekéből próbáltak sütni valami hasonlót, isteni étékként tekintettek volna az általam lesajnált kenyerekre.

Nagypapám is mesélt néhány esetet, mikor ez a fontos étel – mert ugye ha kenyér van, minden van – tehát a kenyérnek igencsak szűkében voltak. Az első nagy háborúban esett meg a dolog, vagy inkább már utána. A minket háborúba becsalogató nagyhatalmak néhány év vérengzés után már úgy gondolták, hogy már tele van a zsebük, és otthagyták az egészet, csapot papot. Szó szerint magára hagyták a mindaddig derekasan harcoló magyar katonákat, ott felejtették a fronton, ahol az utolsó puskalövés eldőrdült. Az akkor már főleg fiatalokból álló sereg már megette a lovait, és minden egyebet, ami emészthető volt. A teljes fejtelenségben sikerült felkapaszkodniuk egy-egy hazafelé induló vonatra. Kinek hova, vagonba, vagy csak a tetejére. Mindegy, csak haza.

Olaszországból a hazafelé vezető út az akkor már a Monarchiától elszakadt Horvátországon keresztül vezetett. Nagypapának is sikerült felkapaszkodni egy vonatra, az éhezésbe már alaposan belejött, de megszokni sose próbálta. Már két napja jöttek, egy falat étel nélkül, mikor a vonat egy nagyváros állomására befutott. Az állomásokon lassan hajtottak át. Papa, aki akkor volt tizenkilenc éves, meglátott egy nagydarab asszonyt, aki a hóna alatt két hatalmas kenyeret cipelt. Egy gondolat, és nem is kellett más. Papa leugrott a vonatról, az asszonyt hátulról fellökte, a két kenyeret felkapta, és bedobta a vagonba. Mire vissza tudott ugrani a mozgó vonatra, neki már alig jutott a kenyér sarkából valami. Az a sarok viszont maga volt a mennyei manna. Miután már volt a gyomrába valami, előkerült a lelki-furdalás is. Egész életében vissza, vissza tért a gondolat, hogy vajon a nagydarab asszonnyal mi lett.

Tehát az ember sok mindent megtesz egy falat kenyérért. Főleg ha nincs. Én már megvettem a kenyérem javát, de még soha nem voltam abban a helyzetben, hogy ne legyen kenyérem. Olyan már többször is előfordult, hogy pénzem nem volt, de az nem katasztrófa, mert a pénz egyébként sem ehető. Ezek után mit jövök én a kenyér állagával, meg minőségével, meg ízével? Lehet, hogy csak

az a baj, hogy még nem kellett nélkülözni soha. Nem is központi kérdés az életemben. Csak jólesik morogni néha, ugyanis nem csak kenyérről él az ember.

MINDIG UGYANAZ

„Helló! Mi a fenét csináltok? És kitől kértetek engedélyt?” - A szántóföldünk kelles közepén – jellegzetes kaszáló mozdulatokkal – három figura vizsgálódik. Elég messze vannak, és közelebb menve kiderült, hogy a fülükön fejhallgató van. Mire odaérek, észrevesznek.

A fémkeresősök egy papírt lobogtatnak, és telefonálnak egyet. Azt mondják van engedélyük a múzeumtól. Mit bánom én! De tőlem nincs! Mindegy, végül is sok vizet nem zavarnak. Azért nem lehet náluk minden rendben, ugyanis még egy kicsit keresgélnek, és elhúzzák a csíkot. Mielőtt elindulnak, megmutatják mit találtak. Mármint azt, amit akarnak. Mert, nem kutathatom át őket, amit látok az is elég érdekes. Egy szerintem pénzérmét, amiről kiderül, hogy egy római kori tantsz, amit kenyérré lehetett beváltani, valamint egy tűzgyújtó eszközt, és még egyéb érdekes fémdarabokat. Aztán elmennek.

Nekem meg eszembe jut, hogy amikor ideköltöztünk, a múzeum akkor szállított el egy sírkövet az akkor frissen licitált földünkről. Tehát ide temetkeztek. Aztán ahogy ezen elmélkedek, eszembe jut még valami. Mikor a Tehagot elkezdték építeni, ami a szántónktól kb. ötven-száz méterre van, mikor elkezdték a földmunkákat, apuval kimentünk a helyszínre. Én olyan öt éves lehettem. Amit így gyerekszemmel is azonnal észrevettem, hogy volt egy majdnem épségben megmaradt mozaik, melyből kiderült, hogy itt valamikor egy lakóház, vagy valami ilyesmi lehetett. Apu csak úgy pusztá kézzel kapirgálta a földet, és talált egy brosstűt és egy nyílhegyet. Jó sokáig megvolt. Talán meg van most is.

Miközben a szántáson ballagok vissza a házhoz, a földet bámulva elmélkedek. Először azon, hogy jó lenne találni valami igazán érdekeset. Majd arra fordulnak a gondolataim, hogy vajon kik éltek itt, és ők vajon miről gondolkodtak. És hányan lehettek az évszázadok alatt, akik szintén magukénak tudták ezt a területet, amit jelenleg én bir-

tokolok. Eszükbe sem jutott, hogy ez a jövőben máshogy is lehet. Mint ahogy ez eddig nekem sem jutott eszembe. Ha körbenéztek, nagyjából ugyan azt látták, amit most én, és ugyan úgy otthonuknak tekintették a vidéket. Ettől ugyanolyan elégedettséget éreztek, mint amilyet én szoktam, mikor körbe nézek a tercián. Ugyanúgy futkároztak körülöttük a gyerekek, mint ahogy most körülöttem az unokák. Szídták az állandóan ugató kutyákat, csodálták az őket körülvevő csodát, a világot. Tehát semmi nem változik. A dolgok folyton ismétlődnek.

Mire kiérek a föld szélére, konstatom magamban, hogy a világon minden változik, és minden mégis mindig ugyanolyan. Hogy ez paradoxon? Úgy tűnik, de hiszen az egész élet az. Megszületünk, fejlődünk, felszedünk egy csomó tudást, tapasztalatot, és mindezt feleslegesen, mert az egész egy pillanat alatt pocskékba megy. Még szerencse, hogy nem eszik olyan forrón a kását, és van az a hatalom, ami ezt az ellentmondást nem engedi meg. „Papa! Figyelj, mekkora csíkot tudok húzni!” - kiabál nagyobbik kisunokám, ki azalatt az idő alatt, amíg én elvoltam a fémkeresősökkel és a gondolataimmal, bringázott. Neki még egyáltalán nincsenek kétségei arról, hogy a világ örök, és mindig ugyanolyan. Lehet, hogy veszek egy fémkeresőt!

FOGD A FARKÁT! DE HOL LEHET?

Tél volt, tavasz vagy esetleg őszi, nem emlékszem. Mindenesetre, akármikor is volt, de bolond egy nap lett belőle.

- Te Laci! Mi a terved holnap reggel?
- Eddig nem gondolkodtam rajta. Miért kérdezed?
- Tudod, csináltam egy bútort egy ismerősnek, és adott egy hizót.
- Egészenben?
- Ja, úgy élve.
- És?
- Hát le kellene szúrni.
- Nekem? Én nem vállalom!
- Dehogy neked! Csak fogni kellene.
- Oké, lefogni az más, de ketten kevesen leszünk.
- Szólok még egy két kollégának.
- Legalább kettőnek!

Másnap reggel, nem túl korán összejött a brigád. Majd a helyi kocsmá meglátogatása után, ahol bátorságot gyűjtöttünk, elindultunk végzetünk felé. Az állat egy jókora tanyán nevelkedett. Mikor odaértünk, a tulaj közölte, hogy nagy szerencsénk van. Sikeresült néhány malackát tegnap este összerakni,

és bezárta őket egy karámba. Így nem kell az erdőben vadászni rájuk, és azt választjuk, amelyiket csak akarjuk.

Most már kezdtem rosszat sejteni. Az erdőből kellett beteretelni? Csak nem vaddisznók? És a tulaj arckifejezése sem volt valami biztató, amíg beszélt, végig vigyorgott. Ő már tudott valamit. Na lássuk! A karám mellé lépve sejtésem beigazolódott. Ha nem is vaddisznó, de szabadon nevelt mangalica. Ez talán még rosszabb!

A többiek még semmit sem sejtenek, olyan lakótelepi mezőgazdászok. Némelyikük előző életében már látott disznót, és olyan is volt köztük, aki vett már részt disznóölésen. Mondjuk Békéscsabán, a kolbászfesztiválon. Tehát kolbászban jó. Csak az odavezető úton gyakorlatlan.

A kolléga, aki rávett erre a szabadnapos elfoglaltságra, csillogó szemmel nézte a hosszú szőrű, nem túl zsíros, fitness disznókat. Majd rámutatott egyre. Pont nem figyeltem, így nem tudtam melyik is a hullajelőlt. Ahogy rövidesen kiderült, mindegy is volt, hogy melyikre mutatott.

- Hát akkor gyereünk!
- Állj! És a taktika? Csak úgy fejjeled a falnak?
- Akkor beszéljük meg. Te fogod az elejét, Te hátulról közelíted meg, mi meg kirántjuk a lábait. Jobbra döntjük.
- Na most mehetünk!

A disznó, vagy inkább a disznók hallgatózhattak, mert ahogy beléptünk a felségterületükre, rögtön áthúzták a számításunkat. Vicsorogva megmutatták, hogy nekik nem tetszik a megbeszélte taktika. A kivillanó, fenyegető agyaraktól megrettenve, mindenki sietve elhagyta az akolt. Csak Sanyinak nem sikerült elég gyorsan futnia. Ő egy kinyitott ólajtó mögött talált menedéket, ami nem volt túl jó választás, mert a mangalicák közül azok, amelyek nem lettek kiherélve, lelkesen döngették az ajtót. Sanyi olyant tett, amit körülbelül harminc éve nem: átugrott a

karám falán. Már megérte, Sanyinak hosszú idő után először bővült a mozgáskultúrája.

Igen ám, de most ki fog bemenni a hizóért? Senki, más taktika! A szomszéd ólból egy hurkot beleteszünk valamelyik hizó pófájába. Úgyis folyton tátogva támadnak, ha meglátják bármelyikünket. Ez jól hangzik! A szomszéd ól viszont nem üres. Tele van ezen ádáz fajtának a kicsinyeivel. Már nem szopósak, tehát nem ezért másznak fel a nadrágunkra. Lehet, hogy éhesek, és keresnek valami ehetőt. Nem győzzük őket lerázni a lábunkról. Így a falon átvett hurokkal egyáltalán nem tudunk foglalkozni, és a disznók sem hülyék, tojnak a hurokra.

Na most mi legyen? Kolléga már kezdte bánni a bartel üzletet, ha elfogadta volna a pénzt munkájáért, már vehetett volna egy

csomó jobbnál jobb kolbászt a Tescoban. Már mindegy! Most itt vagyunk, egyelőre mint közröhej tárgya. Hopp, Heuréka! Észreveszünk egy disznószállító ketrecet. Ez a megoldás! A ketrecet az ajtó elé tesszük, amit kinyitunk, meghajtjuk az állatokat, majd amelyek beugrik a szállítóba, az lesz az áldozat. Ez történt.

Csak hogy a ketrecbe nem egy, hanem mindjárt három önkéntes ugrott be. Az első megkapja a hurkot, hogy most már semmilyen ösztökélés ellenére se tudja meggondolni magát. A többieket pedig kitessekeljük szorult helyzetükből. Megvan! Fogtunk egy disznót!

Az akció már olyan másfél órája tart. Már sülnie kellene a pecsenyének. Viszont az ebédnek való még derekasan ellenáll. Na most megvagy! Körbefogjuk, és utolsó, a nagy küzdelemben még megmaradt erőnkkel leterítjük. Így egymáson erősen lihegve jön el a végzetes pillanat. És lesújt... azaz csak lesújtana. Hol a kés?! A nagy küzdelemben elhagytuk. Még jó, hogy csak lefogni hívtak! Otthon időben meg tudtam ebédelni. Igaz nem finom frissensült húst, de az úgyis csak vacsorára készült el, ha elkészült. ■

MINT A FEKETE SZÉN

Ma láttam valakit, akiről eszembe jutott egy történet. Régen volt. A 61-es úton haladtam egy kölcsönautóval. Az idő szép, ragyog a nap, az út az egyik kedvencem. Hamarosan letérünk róla, valahová a tolnai dombok közé. Oda, ahonnan már eljárnak az emberek a kelet-Mecsek szénbányáiba dolgozni. A kicsi falunak még neve sem ismerős. Az út is elég rossz, de nagyon szép a környék. A lankákon erdők, és művelt táblák váltogatják egymást, még nézni is jó. Kész csoda, hogy még nem jártam erre, valahogy még nem esett útba.

A kocsi nem egyedül vagyok, egy haveromat viszem, aki erről a környékről származik. Az utunk célja nem akármilyen leendő feleségét hozzuk el. Csak remélem, hogy nem szöktetjük! A lányról még soha nem hallottam, annak ellenére sem, hogy a haverral sokat lógunk együtt. A faluba beérve egy csoda. Ez a világ, fiatalságunk világa, még az az idő, mikor még ezek a települések is tele vannak élettel. Még úgy gondolta mindenki, hogy itt is lehet jövő. Mára már ez régen elmúlt. A házak takarosak, az udvarok rendezettek, a kertek műveltek, és mindenhol látni állatokat. Az emberek barna bőrűek, de mindenkin látszik, hogy van hol dolgoznia. Fizetésüket a háztájiban serénykedve egészítik ki. A bányában kemény a munka, viszont jól fizetik. A falu déli fekvésű domboldalon terül el, az egyik erősen kaptatós úton nyüstöljük a járgányt, aztán egy jó karban lévő Kádár-kocka előtt megállunk.

A gazda már várhatott, mert azonnal kijön. Középkorú, nem túl magas, szikár ember áll a kapuban. A havert köszönti először, aztán nekem is kezet nyújt. Tenyere kemény munkáról ad hírt, erős, határozott szorítására igazán nem készültem fel. Keményebb, mint amilyennek látszik. Kezemet megszabadítva, a rasszjegyekről bővelkedő arcára nézek. Örül. Talán nem szöktetünk. Az apa után megjelenik a család, nincsenek túl sokan. Mosolygós szemű anya után kilép a házból a lány. Nem csodálom, hogy még nem beszélt róla, és még el sem hozta bemutatni, láttára azonnal irigykedni kezdek. Hát tényleg megérte a kiruccanás. Fiatal, talán még húsz sincs, fekete szeme ragyog az örömtől.

Haver mindjárt kap két cuppanóst, és én is kettőt, de kisebb lendülettel. Igaz ezzel is teljesen meg vagyok elégedve, hiszen először látom. És van még valaki, a lány bátyja. Az apjára hasonlít. Mindenki bemutatkozik, de csak egy névre emlék-

szem, a lányéra. Mi tagadás egészen elvarázsolt. Ha nem lenne már erősen foglalt, megpályáznám.

Beinvítálnak a házba. Már a kertben is látszott, hogy szorgalmas, dolgos emberek a tulajdonosok, de a házba lépve ritkán látott rend fogad bennünket. És még valami: ebéd. A tyúkpörkölt, és a húsleves illata betölti a konyhát, ahol meg van terítve. Mindig tudtam, hogy ezen nemzetiségnek különös érzéke van bizonyos szakmákhoz, valamint a zenéhez, és a tánchoz. Most kiderült az is, hogy a főzés is a vérükben van. Finom, és sok, amit elének raknak. Nem is bírunk vele.

Miután dugig esszük magunkat, beszélgetünk. Egyszerű, de tisztán látó emberek, sok tapasztalatból gyűjtött bölcsességet hallok. Aztán eljön az idő, indulunk. Már előtte, ebédnél feltűnt, hogy a lány tekintete sokszor keresi az enyémet. Zavarban is vagyok, mert nem tudok úgy reagálni, ahogy szeretnék. Inkább oda sem nézek. A búcsú rövid, de heves. Az anya hangoosan sír, gazda szeme is homályos lesz, csak a testvér marad nyugodt. Beülünk az autóba, most már hárman, és néhány csomag. A lány holmija. Nem sok, mert pár nap múlva, teherautóval felhozzák a többi, hogy a hét múlva rendezett esküvőre, már minden a helyén legyen, az albérletben, ahová az ifjú pár beköltözik. Hazafelé az úton, mind ketten hátra ülnek. Nem igen hallok, hogy mit tesznek hátul, de azt látom, hogy a lány szeme folyton a tükörben van, nem akarok odanézni, de mint egy erős mágnes a vasat, a tekintete mindig odavonzza az enyémet. Szégyenlem is magam. Ez így nem helyes. Nem ezért jöt-

tem, de mi tagadás, tetszik is a dolog.

Hazaérve igyekszem messzire elkerülni a lányt. Kipakolunk, és hamar távozok. Az esküvőre meghívtak, el is mentem. Nem voltunk sokan, talán úgy húszan. Reméltem már nem érdeklődik ennyire irántam. Nem lett igazam, a nézése nem lett visszafogottabb. Sőt! Pont ma? Most mennek az anyakönyvvezető elé.

Hosszú az este, és még hosszabb az éjszaka. Nagy a kísértés. Annál is inkább, mert sok a pia, és fogy is rendesen. Sorba kihullik mindenki. A menyasszony csak visszafogottan fogyaszt, én sem vedelek, csak annyit, hogy már meglenne a bátor-

ságom a hülyeséghez. Szerencsémre akivel lementem az esküvőre, még észnél volt, és időben megkérdezte: „Hülye vagy?”

Többet nem mentem le hozzájuk, pár évig nem is igen találkoztunk. Kis idő múlva hallottam, hogy elváltak. Mit ad isten, a lány a szomszédombba költözött, de már nős voltam, és gyerekek apja. Neki is volt már egy gyereke. A nézése viszont semmit sem változott. Többször megkísértett, tett néhány megjegyzést. Úgy tettem mintha nem is hallanám. Aztán az idő megint elvezényelte a közelemből. És egyszer egy boltban összetalálkoztunk, csak ketten. Ez már néhány évtizeddel azután történt, hogy először megláttam azon a napsütéses délelőttön. Megfogta a kezem, és elmondta, amit mindig is tudtam. Na őt láttam ma. Az idő megviselte, ahogy engem is. Szóltanul mentünk el egymás mellett. Alig ismertem meg, de a szemei, azok a fekete szemek, ugyanúgy néztek.

Tamási József atya útibeszámolója

Vikingek és kelták után Izlandon

Az 1980-as években jutottam el Izlandra. Az alábbi útibeszámoló okán most egy kicsit újra átélem ennek az útnak leírhatatlan szépségét. Szépségét, pedig ez közel sem szép volt csupán, hanem fenséges, lélekemelő, de olykor félelmetes, sőt ijesztő is. Mindezen jelzők pedig csakis egy istenélményre utalhatnak. Igen, Izlandon lenni istenélmény! Ezt próbálom megmagyarázni soraimmal.

Izland egy hazánkhoz hasonló méretű szigetország az Atlanti Óceánban. Angliától, Skóciától úgy kétezer kilométerre, Grönlandhoz sokkal közelebb. Legészakibb része éppen a Sarkkörig nyújtózkodik. Csipkés, szabdalt partjának hossza többszöröse a mi hazánk határvonalának. Az egész szigetország nagy százaléka lakatlan. Kisebb

csi repülőtéren hagytuk, s úgy emelkedtünk a magasba. Néhány órás út után landolt a gép Reykjavíkban. A főváros neve azt jelenti: „füstös”. A hajnali megérkezés igazán füst-mentes volt. Ami pedig utána következett, az maga a tiszta levegő. Szinte zamata van minden lélegzetnek. Az országot körülvéző hullámvó óceán, a hegyekről le-

és kevésbé kis települések körös-körül csak a tengerparton vannak.

De hát akkor mi van magán a szigeten, amelyekért érdemes odarepülni, aztán buszozni és nem utolsó sorban gyalogolni, gyalogolni és gyalogolni? - tettük fel magunk is a kérdést.

Egy osztrák turista-csoporthoz csatlakoztunk mi ketten, László atya barátommal, csak mi voltunk magyarok. Autónkat a bé-

csúzó gleccserek, a földből kilövellő 40-50 méter magas gejzírek egyre csak tisztítják, kimossák, kicsavarják és újra festik azúr-kék éggel, hófehér felhőkkel csillogó vízcseppekkel a maroknyi kis mesevilágot.

Kedves Olvasó! Állítottál már fel sátrat sötétben, hidegben és álmosan? Mi ugyanis még soha. Kaptunk egy kétszemélyes sátrat, s kb. hajnal kettőkor, amikor buszunk elvitt az első szálláshelyünkre, vezetőnk kijelölte

mutatóujjával a sátor helyét. A mi dolgunk volt, hogy megbirkózunk-e a feladattal vagy sem. Barátom legalább volt már gyerekekkel cserkésztáborban, én még sosem. Egykori úttörő- és KISZ-tábori múltam pedig már régen volt. Még jó, hogy vittünk kalapácsot, mert ezt tanácsolták erre az útra. Emlekezetem szerint egy óra alatt állt a sátor, benne két gumimatrac, s persze hálósákok és egyebek. Megjegyzem, a második táborozási helyünkön, másnap már fél óra alatt végeztünk ezzel a felemelő feladattal.

Szóval jöhetett az első éjszakánk, még Reykjavik kempingjében. A hőmérséklet odakint +5, a sátorban talán 10 fok. De mintha valahol nagyon be akart volna jönni az az 5 fok. Reggel ki is derült a légáramlat oka: a sátor egyik sarkában egy kb. 3 cm átmérőjű lyuk volt. Attól kezdve ezt a lyukat egyik zoknimmal minden este jó szorosán bedugtam. Lám, milyen találékony a magyar!

Két szálláshelyünkön aludtunk csak kettőt-kettőt. A többi napon mindig odébbálltunk, így szinte körbetáboroztuk az országot az egyetlen komoly úton haladva: az óceán és a hegyek, sziklák, salakos mezők között.

Igen, salakos! Hatalmas területeket borít a vulkánokból kitörő, majd kihűlt láva. De azért nem csak salakot láttunk, naponta újabb csoda várt ránk. Ez úgy történt, hogy egyszer csak buszunk lehúzódtott a parkolóba, s így szólt idegenvezetőnk: „Itt most nem látunk semmit, de majd meglátjuk! Menjünk csak ezen a keskeny, dimbes-dombos úton nyugodtan.”

Elindultunk, szépen, libasorban a 16 osztrák és 2 magyar. Osztrák testvéreink turistafelszereléssel, bakancscsal, hátizsákkal, mi félcipőben, hosszú nadrágban, úgy legényesen. Magyar legényesen! Fantasztikus csend. Lakott terület messze tőlünk, de itt még a madár se jár. Mi lesz ebből? A távolban néhány magasabb hegy, azon túl még magasabb, hóval fedve! Na, odáig nem kellett mennünk, úgy egyórás séta

már közelebb vitt néhány kisebb hegyhez, s egyben valami morgás vette kezdetét. Mintha traktoros szántana valahol, s egyre közelebb, illetve egyre hangosabban. És víz hangja – megjött a csoda! Az egyik domb oldalán megcsillant valami. „Víz!” - kiáltoztuk egymásnak, mint hajóárbochról a matróz, ha meglátja a földet. Kiáltoznunk kellett, mert ahogy közeledtünk, úgy lett a csörgedező víz csevegése zúgássá, vízesés süketítő morajlásává. És akkor ez csak a fül, a dobhártya élménye. De ezt kíséri a szemé. Nem a mérete a lenyűgöző. Volt szerencsém nagyobbat, hatalmasabbat látni, de ilyen kecseset, különböző távolságból más-más képét mutató, egészen közelről is élvezhető, alig akad a Földön. S mindez növényvilág nélkül, csak úgy, a salakból ömlik elénk.

Nem kerülhetném el, hogy ennek ellenére, amikor másnap azt hallottuk, hogy egy gyönyörű vízesést fogunk megnézni, azt hittük viccel a főnökség. De hiszen azt, már láttunk, annál szebbet nem mutathatnak! És kapaszkodj meg Olvasó! Másnap egy még csodálatosabbat láttunk, aztán egy újabbat és megint egyet. Na ezért mondtam, hogy istenélmény! Ember fantáziája semmi ahhoz, ami Isten kezéből kikerül. Sosem fogom elfelejteni ezeket a vízeséseket, melyek most több ezer kilométerre innen ugyanúgy csobognak, zúdulnak, kiáltanak és csillognak, mint amikor legalább 1-2 órán át legeltethetem rajtuk szememet. Hangjuk pedig, az-

simá, csillogó burkolattal. A közepén pedig egy kb. 2-3 m átmérőjű lyuk! A kordonon átlépni nem csak tilos, de életveszélyes is. De miért? Kérdésünkre halk zúgás válaszol. Igen, a lyukból. Az egész csapat elhelyezkedik szépen körbe. Már nem beszélünk, mert nem hallhatjuk egymás hangját, a robaj mindenen tútesz.

Mi történik odalent? És egyáltalán, hol odalent? Képzeltben azt látjuk, hogy Lucifer még dob néhány lapát szenet az izzó anyagra, a magmára, az erekből odaérő víz forrásnak indul a katlanban, már lötyög, bugyog minden. Legyen már valami, ezt a várakozást nem lehet sokáig bírni. És kérésünk teljesül. A lyukat teljesen kitöltő forró

láthatják az akkor itt élők.

Minden kempingben kulturált és higiénikus körülmények között tudtunk fürdeni, zuhanyozni. Egyik reggel azonban másként alakultak a dolgok. Sátrunktól húsz méterre azt látjuk, hogy a tábor lakói egy földbe vájt, kisebb uszoda nagyságú gödörben pancsikolnak. Uccu, hát bele ebbe a szabadtéri uszodába! Gyönyörű tiszta víz, úgy mellig érő. A hőmérsékletét pedig a fürdőzők szabályozzák. Mindkét végén a gödörnek van egy 8-10 cm átmérőjű, könnyen mozdítható gégecső. Csakhogy, az egyik a közelben a földből kijövő forró gejzirt, a másik kissé távolabbról, a hegyről lecsorgó gleccser vizét hozza ide. Ha túl melegnek éreztük medencénket, pár percre kilöktük a forró vizet hozó csövet, ha pár perc múlva valakinek túl hűvösnek tűnt már a víz, a gleccseres csövet dobta félre. Kell ennél jobb bojler?

Egyik nap utunk megint egy különleges helyre, egy már meghűlt, de teljesen ki nem hűlt tűzhányóhoz vezetett. Egy fél óra alatt körbe lehet sétálni a krátert. Ez is érdekes, de ha ráadásul a kráterben ott csillog a víz, s előbb-utóbb kiderül, hogy fürdésre alkalmas, ki bírja ki, hogy ne ereszkedjen le a lejtős, meglehetősen meredek parton a víz, aztán... hát nem úgy készültünk, de mégsem lehetett kihagyni, így már benne is voltam a kellemesen meleg, áttetsző, selymes vízben, csak úgy Ádám-kosztümben.

Persze a vízparton láttunk kedves kis falukat, láttuk az Ország-házát, felmentünk a reykjavíki evangélikus templom tornyába, hallottuk a sirályok sipítozását, de ezekhez hasonlót máshol is lát az ember fia, ha járja a világot, ahogy én megtehettem. De ilyet, amit most elmeséltem, aligha talál sz máshol a földtekén, mint Izlandon!

**Tamási József
c. apát, nyugd. plébános atya**

óta is itt moco-rog a fülkagylóban. Hozzáteszem: a negyedik, ötödik alkalommal már az út, a gyaloglás sem tűnt olyan fárasztónak, mert tudtuk, mi vár ránk! Teljes utunk során 8-10 ilyen csodát láttunk!

De láttunk más csodát is. Kiszállás a buszból, s séta egy kordonokkal körülvett terület közelébe. Úgy képzeld el, hogy egy kb. 30 méter átmérőjű, kör alakú terület egészen

víz, gőz csap fel ötven méter magasságig, majd visszazúdul, hogy a benne lévő ásványokkal vastagítsa a hatalmas lemezt, a víz pedig visszafolyjon a lyukba. S újra néma csend. És a körülállók nézik óráikat, mert úgy hírlík, 8 percenként mindez megismétlődik. Szabadtéri színházi előadás. A rendező pedig, megint csak a Teremtő. S ezt az előadást már Ábrahám korában ugyanígy

Történetünk története

Historia Domus – Perjés Béla plébános feljegyzései (folyt.)

1962.

JANUÁR 1.

Az újév idén kettős ünnep volt. A templom mindig meglátszik a kettős ünnep. Az emberek pihentebbek, meggondoltabbak, tehát többet tudnak foglalkozni a lelkükkel is.

JANUÁR 6.

Vízkereszt. – kb. 50 házat áldottam meg ebben az esztendőben.

JANUÁR 14.

Az évben az első Rózsafüzér Titoksorsolás. Oltáregyesülettel hiába kísérleteztem, ha nincsen ügyes női vezető, akkor bizony nem megy. Itt az asszonyokban nincsen semmi lelkesedés a templomi szolgálat és segítség irányába. A R.T. az meg minden második vasárnap magam tartom a titoksorsolást. Az összegyülemllett adományok egész esztendőben kb. 3-4000.- forintot tesznek ki. Minden hónap második szombatján mondok szentmisét a Rózsafüzér Társulat élő és elhunyt tagjaiért. Így vettem át még az elődömtől.

FEBRUÁR 2.

Gyertyaszentelő B.A. Rendes ünnepi miserend volt. Sokszor próbálgattam, hogy ezeken az „eltörölt” ünnepeken hogyan alakítsam ki a miserendet. Végül is abban állapodtam meg, hogy maradjon a szokásos ünnepi miserend. Akik itthon vannak és akarnak, legalább a szokásos módon tudnak ünnepelni.

FEBRUÁR 28.

Bíró Ilma házvezetőnőt mentők szállították kórházba és ott megvizsgálták.

MÁRCIUS 11.

Befejeződött a szokásos nagyböjti lelkigyakorlat. Palágyi Sándor pesthidegkuti plébános úr tartotta. Megkezdtük a gyűjtést a főoltár egészen elhasználódott szőnyegére is. A gyűjtés formája: aki erre a célra szán valamit az dobja be az anyagos perselybe. Nem tudom, hogy milyen lesz az eredmény?!

Március 11-18-ig Nagykőrösön tartottam nyolc napos missziót!

MÁRCIUS 31.

Törköly Etelka volt kántor lépett ki a munkából, ha ugyan munkának nevezhető az, amit itt végzett. Kevés nála szerencsétlenebb és komiszabb teremtéssel találkoztam papi pályafutásom alatt. Amit ideírhatok: dologkerülő, rágalmazó, ravasz, kétszínű. Az előző plébániát rágalmazta, megszólta. Elkerült itteni dicstelen szereplése után. Egy hónap múlva az ottani plébános kétségbeesve jött Battára: ott fellázította ellene a híveket. Onnan is elbocsájtották. Isten óvjon minden papot az ilyen „segítségőt”.

Borzalmasan nehéz az alkalmazott kér-

dés. Alig lehet kapni valamirevaló alkalmazottat. Legtöbb vagy szellemi vagy fizikai roncs. Itt kell megörökítenem B. Péter százhalombattai működését is. Mint kántort vettem ide Battára. Öt hónapot töltött Százhalombattán, ebből mintegy 50 napot töltött távol munkahelyétől, szabadnap és vakáció címen. Azt hiszem, hogy nagyot vétenék a felebaráti szeretet ellen, ha neki hasonló segítséget kívánnék papi működése alatt. Egy jellemző mondata (szombaton volt esküvő, melyen dolgoznia kellett): „Pont ilyenkor kell esküvőt csinálni, amikor én gyakorlatozni voltam.”

1 perc telefon ISMÉT A BATTAI KENYÉRRŐL

Tegnap ismét Százhalombattán jártunk és ismét abban a reményben nyitottunk be az élelmiszerboltba, hogy a polcon kenyeret találunk, hiszen több mint egy hete írtunk gondjainkról, a késedelmes kenyérszállításról és határozott ígéretet kaptunk a Pest megyei Tanács kereskedelmi osztályától: a legrövidebb időn belül elintézik a kérdést.

Miért nem történt semmi azóta? – kérdezzük Niedermann Mártontól, a Pest megyei Tanács kereskedelmi osztálya anyag- és áruforgalmi csoportvezetőjétől.

Múltkori beszélgetésünkre hivatkozom.

Úgy jártunk el, ahogy megbeszéltük. Felvettük a kapcsolatot a tanács ipari osztályával és a budaörsi Sütőipari Vállalattal. „Azonnal intézkednek” – mondták.

De a Dunamenti Hőerőmű építői még mindig nem vásárolhatnak a korszerű élelmiszerboltban reggel kenyeret.

Mi is értesültünk róla – mondja Niedermann elvtárs -, hogy még nem rendeződött a dolog. Most beszélünk újra a budaörsiekkel és a Sütőipari Vállalat igazgatóhelyettese a jövő hét közepére ígerte a változást. Reméljük ez most már nemcsak ígélet marad, hanem az április 4-e után időben megérkezik a kenyér Százhalombattára.

Hétfői Hírek – 1962. II. 12.

BEFEJEZTÉK EURÓPA JÖVENDŐ LEGMAGASABB KÉMÉNYÉNEK ALAPOZÁSÁT

A Dunamenti Erőműben, Százhalombattán épül Európa legmagasabb, - 200 méteres – kéménye. Az újszerű műszaki feladat rendkívül nehéz és bonyolult kérdések elé állította tervezőinket, építőinket. Az ÉM 26. Építőipari Vállalat jelentette: befejezték az alapozást. A hidegben fagytól, csapadéktól védett hatalmas köralakú munkahelyen sikerült kiváló minőségen lerakni a 200 méteres kéményóriás lábát. A Mező Imre úti SZTK palotánál mintegy háromszor magasabb kémény mindössze három méter 80 centis földbenyúló talpazaton nyugszik. Legnagyobb alsó átmérője mindegy 17 méter.

Végleges már, hogy több műszaki lehetőség közül az úgynevezett csúszószalag megoldást választják a kémény építésé-

nél, s naponta körülbelül egy-egy méterrel haladnak majd feljebb a kőművesek. A kéményttest építése májusban kezdődik, s mint érdekességet mondták el a Gyárkémény- és Kazánépítő Vállalatnál, hogy falvastagsága alul is mindössze 65 centiméter lesz, ez a legmagasabb ponton 20 centire vékonyodik. A „földszinti” 17 méteres körátmérő pedig 11 méterre csökken a 200 méteres magasságban.

A hatalmas kémény építésére azért van szükség, mert az erőmű olajtüzeléssel működik majd, s csak így tudják eloszlatni a kéntartalmú füstgázokat. Kétszáz méter magasságban a kiáramló füstöt a felső légrétegben uralkodó erős légáramlatok „felhigítják”, ártalmatlanná teszik. A kéményépítők legutóbbi „vizsgamunkájára” az oroszországi erőmű 120 méteres kéményének megépítésére kiűnő osztályzatot kaptak, s így a szakemberek is biztosak benne: sikerrel oldják meg ezt, a hazánk építéstörténetében egyedülálló feladatot is.

ÁPRILIS 11.

A nagyheti szertartások rendje a következő volt. Nagycsütörtök este 6 óra körül szentmise. Szentbeszéd. Szertartások. Nagypéntek du. fél 5-kor kezdődtek a szertartások. Nagyszombaton du. fél 5-kor szentelés, fél 6-kor Allelujás mise, 6-kor Feltámadási körmenet.

Április 5-én reggel 7 órakor halt meg az Édesapám. 15 napos súlyos betegség után. Agyérelmeszesedés. Én ápoltam végig. 15 napig jóformán semmit sem aludtam. Reggel 7 óra előtt 5 perccel karjaim között halt meg. Április 10-én kedden temették a székesfehérvári családi kriptába. K. Imre püspök temette. I. Lajos megyéspüspök és sok paptestvérem vett részt a temetésen. Százhalombattán április 6-án Palágyi Sándor pesthidegkuti plébános, jóbarátom végezte a beszentelést. Este furgon szállította Székesfehérvárra. Rip. Egyedül maradtam.

MÁJUS 3.

Átrendeztem a plébániát. Még a múlt évben bérálás előtt a volt kis szobát, amelyen két ablak volt előszobává alakítottam, egy függönnyel egy kis mosdófülkét, öltözőt csináltam. A volt „előszobát”, illetve irodát, amelyen egy ablak se volt, léptetem elő dolgozószobává úgy, hogy az ajtó helyére ablakot tettem. A kis szoba egyik ablaka helyére tettem az ajtót. Szóval ajtó-ablak csere. Teljesen más lett

a plébánia képe. Sokkal kedvesebb, melegebb. A gazdaasszony szobáját pedig irodának rendeztem be. Így most külön bejárata van az irodának, nem kell a híveket a szobámban fogadni.

MÁJUS 8.

Megdöbbenő tragédia játszódott le a templom előtt. Egy ötéves kisgyermeket, Hujber Lacit gázolt el a téglagyári autó. – Nemrégiben bitumennel vonták be a kocsit. Ez az egyetlen előnye eddig az Erőműnek – persze ezt az előnyt az autók ki is használják és gyorsan, szinte eszetlenül rohangálnak fel és alá a faluban. Előre megmondtam, hogy baleset lesz hamar és azt is, hogy kisgyerek lesz az áldozat. Sajnos.

MÁJUS 31.

Véget ért a hitoktatás. Idén nem lesz elsőáldozás. Megyéspüspök úr rendelkezése értelmében csak második osztályosokat lehet vinni elsőszentáldozáshoz.

JÚNIUS 22-23.

Megtörténtek a hittan beiratkozások. 142 gyermeket írtak be hittanra. Hanyagság, emberfélelem.

JÚLIUS 1.

Templombucsnak napja. Ormai Gusztáv albertfalvai esperes-plébános volt a búcsúszónok.

JÚLIUS 10.

Megyéspüspök úr körlevelet bocsájtott ki az új Rituáléval kapcsolatban. A körlevél köszönetet mond a Rituálé szervezőinek és munkatársainak. A Rituálét K. Imre s. püspök, Neményi Lajos pp. kamarás, I. Ferenc pp. kamarás, karnagy, Palágyi Sándor és Perjés Béla plébánosok szervezik. Köszönő levelet és három tisztelet példányt kaptam az új Rituáléból.

AUGUSZTUS 6-18.

Két hetet töltöttem Balatonszabadin a villaházban. Papi életem első kéthetes vakációja!! Kimaradt még, hogy június 22-én Balatonakarattyán tartottuk a kurzustalálkozókat. (folytatjuk)

Történetünk története rovatunk a legtisztább és legőszintébb forrásra épül, Perjés Béla plébános naplójára.

Mégis előfordulhat, hogy napjainkban élő családtagok és utódok érzékenységét, igazságérzetét érintik a napló egyes bejegyzései. Ezúton is elnézést kérünk tőlük, igyekszünk a fentiek hitelességünk megőrzése mellett a szerkesztésnél figyelembe venni.

Jován László főszerkesztő

A megjelentetéshez köszönjük a százhalombattai Római Katolikus Plébánia együttműködését és segítségét. (A szerk.)

Köszönjük a szöveg digitalizálásában nyújtott segítséget Tornai Boglárkának.

SZÁZHALOM

Óvárosi Közösségi, Közéleti Folyóirat

Megjelenik havonta

Felelős kiadó:

Jován László,
a Hírhalom Egyesület elnöke

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

Postacím: 2440 Százhalombatta,
Csenderics út 4.

Tel.: 06-30-966-8079

www.szazhalom.hu

ISSN szám: 2559-9860

Nyomdai munkák:

Hírhalom Egyesület, Százhalombatta

Támogatók:

GALÉRIA

HIRDETÉS

SÉRELMEK A PSZICHIÁTRIÁN INGYENES JOGSEGÉLYSZOLGÁLAT

*Ha Ön vagy szerette segítségre
számított a pszichiátrián,
de ehelyett borzasztó
tapasztalatai voltak
(pl. bántalmazás, egészségkárosodás,
gyógyszerfüggőség), hívja
ingyenes jogsegélyszolgálatunkat!*

**Állampolgári Bizottság az Emberi
Jogokért Alapítvány**

Cím: 1461 Budapest, Pf.: 182.

Telefon: 06-1- 342-6355,

06-70-330-5384

E-mail: panasz@cchr.hu

Weboldal: www.emberijogok.hu

*Minden információt
bizalmasan kezelünk!*

HARCSA CSÁRDA

Esküvők, céges rendezvények.

Kitelepülések.

Folyamatosan újuló étlap.

Speciális szezonális ajánlatok!

Széles borpaletta!

Családias meghitt környezet!

Zenés esték!

C: 2440 Százhalombatta, Dunafüredi út 1.

T: 06 20/501 9008

E: harcsacsarda@gmail.com

f: [harcsacsarda](https://www.facebook.com/harcsacsarda)

